

Asetyzacja muzyki: od obligacji Bowiego do zfrakcjonalizowanych praw autorskich

W połowie 2024 roku koncern Sony Music Entertainment nabył cały katalog piosenek i nagrań zespołu Queen za kwotę przekraczającą 1,27 miliarda dolarów. Choć według doniesień transakcja nie obejmowała „praw do nagrań muzycznych w Ameryce Północnej”, które „pozostają własnością Disneya”, była to największa transakcja dotycząca katalogu muzycznego w historii (Music Business News, 2024). Podczas gdy skala finansowa tego przejęcia była godna uwagi, zaangażowanie Sony Music Entertainment, działającego od wielu lat giganta branży muzycznej, nie było zaskakujące. Jako największy na świecie publisher muzyczny, kontrolujący około 25% globalnego udziału w rynku (Music and Copyright, 2024), Sony od dziesięcioleci jest dominującą siłą w branży muzycznej.

Krótko przed tym głośnym przejęciem szwedzka firma Pophouse Entertainment zawarła umowę o wartości 300 milionów dolarów, w ramach której kupiła prawa do nazwy i wizerunku oraz udział artysty w katalogu nagrań i utworów amerykańskiego zespołu KISS (Another Block, 2024). Choć niebędący wytwórnią muzyczną Pophouse przejmował katalogi muzyczne od kilku lat, jego pojawienie się jako istotnego gracza na rynku praw muzycznych miało miejsce stosunkowo niedawno. Transakcja jest jeszcze bardziej interesująca, jeśli weźmie się pod uwagę, że Pophouse przeprowadził ją w celu opracowania cyfrowych awatarów zespołu KISS, które pozwoliłyby grupie występować w nieskończoność, długo po śmierci muzyków. Biorąc pod uwagę rozwój w dziedzinie sztucznej inteligencji i wirtualnej rzeczywistości, umowy takie jak ta można interpretować jako coś więcej niż tylko sprzedaż praw do utworów i wizerunku.

Obie opisane transakcje dobrze ilustrują tematykę projektu. Jego głównym celem jest pogłębiona analiza procesu asetyzacji muzyki, ze szczególnym uwzględnieniem jego trzech wymiarów: ekonomicznego, społecznego i kulturowego. Przez asetyzację należy rozumieć proces polegający na transformacji czegoś (np. praw autorskich, danych, reputacji) w aktywo, które można posiadać, przekształcać, sprzedawać lub kupić. Projekt dokonuje analizy różnych przejawów asetyzacji muzyki: począwszy od tzw. obligacji Bowiego stworzonych w latach 90. XX w. na bazie przychodów z eksploatacji praw do nagrań Davida Bowiego, poprzez handel katalogami nagrań i utworów przez inwestorów finansowych spoza branży muzycznej, aż po funkcjonowanie platform internetowych, na których drobni inwestorzy mogą nabyć udziały w tantiemach generowanych przez utwory muzyczne i nagrania. Każdy ze wspomnianych przejawów asetyzacji muzyki zostanie poddany analizie mającej na celu stwierdzenie jak skonstruowany jest dany instrument finansowy, jak jego twórcy argumentują zasadność istnienia tego instrumentu oraz jakie są konsekwencje jego pojawienie się dla artystów, układu sił w branży muzycznej oraz tego jak rozumiemy to czym jest kultura popularna.

Efektem realizacji projektu będzie, między innymi, książka poświęcona procesowi asetyzacji muzyki, ukazująca jak zmieniał się na przestrzeni lat rozumienie tego czym jest inwestowanie w muzykę.